

ARBITRI DIN PASIUNE

Despre Steaua București toți microbiștii știau că se afla sub protecția lui Valentin Ceaușescu FOTO: AGERPRES

În urmă cu 20 de ani, în Epoca de Aur, fotbalul nu era o afacere, era un sport care se practica din plăcere. Ion Răileanu, acum în vârstă de 80 de ani, se ocupa în 1989 de Comitetul Sportiv de la Uzina Dacia, era președintele Comisiei de disciplină a arbitrilor din Argeș și observator federal. Fostul arbitru își aduce aminte că în 1989 nu a existat nici măcar un joc la care un observator să dea o decizie controversată. Totul se făcea din dragoste pentru sportul rege.

Cum era arbitrajul atunci? Se greșea intenționat pentru a favoriza marile echipe Steaua și Dinamo? Se temeau oamenii de sport de aceste două mari puteri? „O!... Atunci era cu totul și cu totul altfel”, povestește Răileanu. „Nici nu se punea problema banilor, pentru că oamenii se făceau arbitri din plăcerea de a continua sportul. Acest

lucru le dădea o mai mare satisfacție. În plus, nu existau atâția bani în fotbal. Nu aveai de unde să primești sume impresionante, nu aveai cum să te îmbogățești”.

Baremurile în 1989 erau foarte mici, dar arbitrii nu se plâneau: „La Divizia A, baremul era de 100 de lei, la Divizia B, de 50 de lei, la C, 25 de lei. Nu erau bani mulți, dar era bucuria de a lucra în sport. La această sumă se mai adăuga una mică, cu care se plătea benzina. Se descurcau oamenii. Mergeau cu aceeași mașină în deplasări și le ajungea suma”. Cu mâhnire în glas, Răileanu își amintește că atunci observatorii erau recrutați în proporție covârșitoare din foști sportivi: „Dacă practicasei arbitrajul sau dacă avuseși legături cu fotbalul, puteai să ajungi observator. Dacă nu...

În acest mod, atunci observatorii nu greșeau, interpretau perfect fazele litigioase, știau ce verdict să dea. Acum, cred că oricine poate ajunge observator. Îmi aduc aminte că în 1989 nu a existat nici măcar un joc la care un observator să greșească sau să dea o decizie anapoda. Era de altfel imposibil să gafezi, pentru că toată viața stătuseși numai în fotbal”.

În urmă cu 20 de ani nici un arbitru nu avea curajul să fure

Dacă acum se pune mai mereu problema că unii cavaleri ai fluierului fură puncte, atunci nici nu se punea problema aceasta: „Nimeni nu avea curajul să fure. Dacă se greșea, atunci însemna că acel arbitru a gafat pur și

simplu, nu că a vrut să avantajeze pe cineva”, povestește Răileanu. Situația se schimba însă radical atunci când pe teren juca Steaua sau Dinamo. „Domnule... eram în 1989 și Steaua avea meci la Pitești, iar arbitru era Ion Crăciunescu. Eu stăteam în tribună, în spate, iar la tribuna oficială era Valentin Ceaușescu. Meciul se apropia de final și scorul era 0-0. Nervi mulți pe teren, mai ales în rândul echipei steliste. Când mai erau două minute de joc, Ioan intră în suprafața de pedeapsă a noastră, se împiedică în propriile picioare și cade. Crăciunescu atât a așteptat. A pus fluierul în gură, s-a îndreptat către punctul de la 11 metri și a început să arate penalty cu degetul, de parcă reușise marea performanță a vieții lui.

(Continuare în pag. a II-a)

Ceaușescu și soțiile generalilor români: spionaj cu parfum de femeie?

Trăind o perioadă mai lungă sau mai scurtă „printre străini”, oamenii politici, studenții, militarii și civilii români au făcut cunoștință cu o lume diferită de a lor și, câteodată, pasiunile inimii s-au dovedit mai puternice decât vocea rațiunii. Deși misiunile lor erau de a învăța și de a coopera cu cetățenii străini și cu reprezentanții țărilor membre ale Organizației Tratatului de la Varșovia, din care România făcea parte, câțiva români trimiși în străinătate de autoritățile de la București au avut șansa sau neorocul să își găsească pe alte meleaguri partenerii de viață.

Ce i-a determinat pe acei români să se întorcă în țară cu soții de o altă naționalitate decât cea română? Dragostea față de aleasa

inimii, dorința de a dobândi o poziție socială deosebită, propria vanitate, dorința de a fi „la modă” cu vremurile politice? Spiritul de aventură, interesele de ordin material, nonconformismul? Dorința de a parveni pe căi oculte, cu ajutorul serviciilor secrete străine, care puteau aranja o căsătorie de convență pentru proprii agenți? O iubire pătimașă, o poveste de spionaj cu parfum de femeie - cu o Mata Hari blondă, brunetă ori șatenă în rolul supraveghetor permanent al agentului recrutat și lăsat „în adormire”?

Este greu de răspuns la asemenea întrebări. Fiecare om care a trecut prin acele situații ar putea să răspundă sau nu la aceste întrebări. Însă un lucru este sigur: eveni-

mente politice din România din a doua parte a secolului al XX-lea au influențat în mod evident cănsicile românilor care au avut curajul sau nesăbuința să se căsătorească în străinătate.

Potrivit unei note întocmite la 14 iulie 1948, șeful Marelui Stat Major, generalul-locotenent Constantin Gh. Popescu, a propus ca „pentru aprofundarea doctrinei sovietice, a metodelor de instrucție, a practicii de stat major și a funcționării serviciilor (...) să se trimită în URSS ofițeri de toate specialitățile pentru practică și stagii în școlile, centrele și unitățile Armatei Sovietice, care apoi vor răspândi cele învățate în restul armatei”.

(Continuare în pag. a II-a)

CALENDAR

19 martie (duminică)

Soarele a răsărit la 6:23, a apus la 18:25

Luna a răsărit la 14:33, a apus la 4:49

Sărbătoare creștină

Sfinții Mucenici Hrisant, Daria și Iliaria

S-a întâmplat la

19 martie 1989

● La sediul Națiunilor Unite din New York au fost reluate lucrările celei de-a 42-a sesiuni a Adunării Generale a ONU, care examinează situația creată ca urmare a hotărârii SUA de a închide misiunea observatorului permanent al Organizației pentru Eliberarea Palestinei pe lângă organizația mondială;

● Trei tancuri petroliere sub pavilion diferit - „Berg Lord” (norvegian), „Maria-2” (panamez) și „Neptun Sabaru” (singaporez) - au fost atacate de vedete rapide în zona Strâmtoării Ormuz, de la intrarea în Golf, anunțau agențiile de presă. La bordul navelor s-au declanșat incendii;

● Luând cuvântul la un miting desfășurat la Paris, secretarul general al PC Francez, George Marchais, s-a referit la sarcinile comuniștilor francezi în vederea alegerilor prezidențiale care urmau să aibă loc în Franța. El a cerut tuturor organizațiilor de partid și tuturor comuniștilor să participe activ la explicarea în rândul maselor a platformei electorale cu care se prezenta la acest scrutin candidatul PCF;

● În cadrul unui interviu acordat în legătură cu apropiata vizită a ministrului Afacerilor de Externe al URSS la Washington, secretarul de stat al SUA și-a exprimat speranța că Senatul va ratifica Tratatul sovieto-american referitor la lichidarea rachetelor cu rază medie și mai scurte de acțiune înaintea vizitei pe care președintele Ronald Reagan urma să o facă în URSS și a cărei dată putea fi convenită în cadrul convorbirilor cu ministrul sovietic - transmiterea Agenția TASS.

Ramona VINTILĂ

AMINTIRI DIN COPILĂRIE

Cei 3 R și locomotivele cu aburi

Când eram copil se bătea monedă toată vremea pe recondiționare, refolosire și re-nu-mai-știu-ce. „Acțiunea celor 3R”, cum spunea propaganda.

Toată suflarea țării ar fi trebuit, teoretic, să fie implicată în lupta pentru strângerea materialelor refolosibile. Aveam plan de hârtie, sticlă, fier și castane.

La un semn, toți copiii din școală trebuiau să lase totul și s-o ia, precum furnicile, după orice.

Partea amuzantă era că te porneai după fier și pe drum te împiedicai de câteva sticle de bere lăsate de niște harnici muncitori aflați într-o binemeritată pauză de masă și normal că nu te îndurai să le lași acolo. Drept care luai sticlele și le cărai cum puteai, alături de doi-trei elemente de calorifer, un colac de sărmă ruginită și ce mai puteai țări după tine. O activitate care ar fi trebuit să ne dezvolte simțul civic, sentimentul responsabilității și alte calități indispen-

sabile unui bun comunist, fie el și în miniatură.

Mie, o excursie după fier mi-a dezvoltat cu totul altceva, și anume, un zâmbet aparte.

Era o zi de vară superbă când, împreună cu Cristi, am hotărât că e un moment bun pentru o misiune după reciclabile. Întâi și-ntâi ne-am așezat pe scările din spatele blocului, lângă ghenă, și am început să facem strategia. Pentru sticle, cea mai bună zonă în care puteam ajunge ușor era Grozăveștiul. Căminele studențești erau înconjurare de sticle de BRRC (cod pentru „bere rece” - băutura pe care o vindeau băieții cu simțul economiei de piață dezvoltat). Dar era o mică problemă: Cuițuț, cel mai mare dușman al nostru în materie de sticle goale, pornise și el spre Grozăvești. Deci, timp de vreo săptămână era imposibil să mai găsești sticle prin zonă.

(Continuare în pag. a III-a)

JURNALE PERSONALE

19 MARTIE

Noi evenimente: scrisoarea deschisă a unor vechi comuniști din conducerea partidului, adresată lui Ceaușescu; ziaristi de la „România liberă” anchetați, arestați pentru manifestele tipărite, multiplicare, răspândite în oraș; diplomatul M. Răceanu, invinuit de spionaj și înaltă trădare, căruia i se pregătește procesul, condamnarea, dar nu oricum: „colectivele”, adunările oamenilor muncii și adunările de partid trebuie să-l „înfiereze”, să-l condamne poporul... Poporul care nu știe niciodată ce se ascunde în spatele acestor răfuiești între tabere, dar este chemat să-și pună deștul pe sentințele date de alții, să gireze falsurile și condamnările lor, în toată istoria noastră contemporană.

Și toți acești politicieni, comuniști vechii - bine să scrie, să facă tapaj, să protesteze, să se arate jigniți pentru mazierea lor din funcții - dar Gh. Apostol și Brucan, și Bărlădeanu, și ei au făcut parte din clica de conducere, de care se dezic azi.

Dar mai important decât protestul scrisorii lor mi se pare curajul Doinei Cornea, opoziția ei față de regim, față de Ceaușescu însuși; scrisorile acestea, citite la posturile străine, publicate în Occident, au primit riposta imediată a paznicilor puterii: anchete, aresturi, bătăi, „închisoare” la domiciliu. Recent, i-a fost conferit premiul pentru pace, la Copenhaga, dar nu i s-a dat voie să iasă din țară.

Și scrisoarea - apelul unor ziaristi la opinia publică din țară și din străinătate, întru apărarea ziaristilor arestați, anchetați - de la ziarul „România liberă”.

Scrioarea Anei Blandiana trimisă diverselor foruri culturale și politice prin care cere dreptul la muncă - dreptul de a publica (semnătura ei este interzisă azi).

Și Aurel Dragoș Munteanu, Dan Petrescu, Mircea Dinescu - chiar și „greva” colaboratorilor „Vieții Românești”, refuzul lor de a publica în numărul din februarie 1989 - număr din care au fost excluse - interzise semnătura lui C. Noica și ale altor indezirabili.

Ar trebui ca toate aceste voci, proteste care se înmulțesc și se fac auzite să înfrângă monstrul odată!

Până și țările socialiste au ajuns să-și arate dezacordul față de politica de distrugere pe care o duce, în propria-i țară, „eroul Carpaților”, „citorul epocii de aur”, „cel mai iubit fiu”; aceste titlaturi sfruntate, împreună cu laudele lingăurii, închinat, savantei de renume mondial”, au ajuns de batjocură, în toată lumea.

Dar ei își continuă „neabătut” opera de desființare, de neantizare, păziți mai bine ca oricând, de un întreg corp-armată - armate de pază... Și totuși, se simte o mișcare, un refuz, un fel de a comunica, o deșteptare solidară - acum!

Florența Albu, Zidul mator (Pagini de jurnal), 1970-1990, București, Cartea Românească, 1994, p. 405-407

(Continuare în pag. a II-a)

CADOURI PENTRU FAMILIA CEAUȘESCU

Portret dedicat președintelui Republicii Socialiste România

FOTO: Muzeul Național de Istorie a României

Alături de talerul omagial primit de Elena Ceaușescu din partea Republicii Arabe Egipt este atent așezat la Muzeul Național de Istorie din București, un obiect asemănător, împodobit de această dată cu figura „primului fiu al țării”. Darul a fost primit de Nicolae Ceaușescu din partea Turciei în 1986 și a împodobit, probabil, împreună de celelalte portrete omagiale, reședința familiei Ceaușescu.

Relațiile Republicii Socialiste România cu Turcia au fost relatii de prietenie și sprijin, întreținute prin vizite oficiale. În 1978, președintele Nicolae Ceaușescu primea la București vizita primului-ministru al Turciei, Mustafa Bülent Ecevit, în onoarea căruia a organizat și un dîneu privat la reședința sa din București. În timpul aceleiași vizite, Bülent Ecevit a primit din partea președintelui RSR cea mai înaltă distincție oferită de statul român - Ordinul Steaua României.

Vizita oficială a cuplului Ceaușescu în Turcia a avut loc abia în 1987, aproape 10 ani mai târziu. Cu prilejul acestei vizite au avut loc discuții cu președintele de la acea vreme, Kenan Evren, și a fost semnat un acord pe termen lung privind schimburile comerciale și cooperarea economică și tehnică între cele două țări.

În urma „călduroaselor” relații dintre Republica Socialistă România și Turcia, din colecția de cadouri a familiei Ceaușescu nu putea lipsi acest taler care îl reprezintă pe „conducătorul iubit” într-o postură distinctivă, cu privirea înțeleaptă și un zâmbet subtil.

Alexandra ZOTTA
Diana ROTARU

JURNALUL OMULUI SIMPLU

Cum se fura curent în căminele studențești

Directorul de cămin studențesc se comporta asemenea unui kappo într-un lagăr de concentrare. Tăia și spânzura, te verifica dacă ești la ore, nu aveai voie să ai nimic compromițător în cameră iar dacă te prindea cu iubita sau cu reșoul în priză în cameră, erai exmatriculat. Să obții un loc la cămin în 1989 nu era greu, însă ceea ce urma se transforma în coșmar. Orice pas, orice ieșire ori intrare îți era supravegheată și, după câte se spunea pe atunci, directorul căminului avea o conducuță în care nota orice gest puțin mai „altfel”.

Căminele de fete aveau mai abilit un regim special, pentru că nu cumva vreun băiat să pătrundă. La ora 20:00 erau ferecate cu cheia și dacă întârzi ai afară trebuia să-ți dai portulului măcar și lei bacșiș să mai intri, fără să ai însă siguranța că nu vei fi apoi raportată mai sus.

Vizitatorii erau ținuți jos, „la poartă”, studenta de serviciu în timpul zilei făcând non-stop naveta între etaje pentru a le chema pe cele căutate de rude, colegi sau prieteni. Însă toate acestea ar fi putut fi trecute cu vederea dacă n-ar fi

existat zbirii: directorul căminului și administratorul, care-ți intrau în cameră la orice oră din zi și din noapte, fie că erai prezentă, fie că nu, pentru a-ți căuta prin lucruri.

Anca Apostoaie (39 de ani) era studentă la Facultatea de Mecanică a Politehnicii din Iași. „Îmi amintesc doar prenumele directorului din căminul meu, T18 - Steluța. Era profesoară la Facultatea de textile și, deși n-avea nici o legătură cu facultatea la care învățam eu, făcea zile amare tuturor.

(Continuare în pag. a II-a)

JURNALUL ZILEI

Duminică, zi de repaus. În cercurile puterii s-a înregistrat numai sosirea în țara noastră a unei delegații parlamentare cubaneze - deputații lui Castro făceau schimb de experiență cu cei ai lui Ceaușescu! În sport, sfârșitul de săptămână a fost plin de evenimente - etapă în campionatul național la fotbal, plus meciuri în cupele europene la handbal.

Vizita delegației parlamentare a Cubei

Nicolae Giosan (președintele MAN) l-a întâmpinat la Aeroportul Otopeni pe Severo Aguirre del Cristo, președintele Adunării Naționale a Puterii Populare din Republica Cuba. Aceasta se afla în țara noastră în fruntea unei delegații parlamentare. Deputații cubanezi au sosit în

România la invitația Marii Adunări Naționale.

Noi victorii în competițiile europene la handbal

Echipa masculină de handbal Dinamo București a întâlnit formația Empor Rostock (Germania Democratică), într-un meci disputat în cadrul sferturilor de finală ale Cupei Cupelor. Formația bucuresteană s-a calificat după un meci egal, având avantajul victoriei de acasă: 28-23. Sala Sporturilor din Râmnicu Vâlcea a găzduit meciul de handbal feminin dintre echipa locală Chimisul și Spartakus Budapesta. Partida s-a disputat în cadrul semifinalelor Cupei Federației, fiind câștigată de echipa românească cu scorul 34-25.

(Continuare în pag. a II-a)

CEAUSESCU ȘI SOTIILE GENERALILOR ROMÂNI: SPIONAJ CU PARFUM DE FEMEIE?

(Urmare din pag. 1)

Ministrul Apărării Naționale, generalul-colonel Emil Bodnăraș, a fost de acord cu propunerea respectivă. Acesta a supus aprobării Consiliului de Miniștri, la 22 iulie 1949, „proiectul (sic!) de Hotărâre referitoare la drepturile ofițerilor și elevilor din Armata RPR, trimiși la școlile militare din URSS”.

Inițierea Organizației Tratatului de la Varșovia la 14 mai 1955 a conștientizat, printre altele, includerea României într-o alianță politico-militară condusă de URSS. Câteva luni mai târziu, la 17 noiembrie 1955, în cadrul unei ședințe a „conducerii de partid și de stat”, s-a aprobat „trimiteră pentru studii la Academia Militară Superioară «KE Vorosilov» din URSS a unor generali și ofițeri din Ministerul Forțelor Armate ale RPR”. Printre aceștia s-au aflat generalii Țircă Sterian, Lefter Gheorghe, Burcă Mihail, Gafencu Dumitru, Logofătu Gheorghe, Dănuș Vasile, precum și colonelii Copacea Constantin, Lucan Ioan, Zaharescu Mircea și Alexa Corneliiu. În anii următori, s-au desfășurat alte cursuri în URSS și în statele membre ale Organizației Tratatului de la Varșovia, la care au participat, printre alții, generalii Ion Tutoveanu, Ion Gheorghe și Vasile Ionel – șefii ai Marelui Stat Major Român în anii 1954-1965, 1965-1974, respectiv în perioada 28 decembrie 1989 – 1 mai 1991. De asemenea, în URSS au studiat generalii Nicolae Militaru (numit ministru al Apărării Naționale la 28 decembrie 1989), Suta Ion și Orban Octavian (viitori șefii ai Direcției Operații din cadrul Marelui Stat Major), Șerb Ion (acuzat de spionaj în favoarea URSS în anul 1972), Dumitru Dumitru și Petricean Alexandru (șef, respectiv locțiitor al șefului Direcției de Informații a Armatei în anii '60-'70), Urdăreanu Tiberiu (șef al Direcției Tancuri și Auto până în anul 1988), Pletos Dumitru (comandant al unei divizii în decembrie 1989), Chelner Paul Romano (comandant al Armatei 4 „Transilvania” în anii '90).

La începutul anilor '60, autoritățile de la Moscova au încercat în mod repetat, prin intermediul Consiliului de Ajutor Economic Reciproc (CAER), să blocheze programul de industrializare a României. CAER-ul avea rolul de a realiza diviziunea internațională a muncii în interiorul lagărului socialist. Sovieticii doreau să creeze o instituție supranațională de control, sub auspiciul CAER, și rezervau României rolul de stat care să furnizeze în principal produse agricole și materii prime în schimbul economice dintre țările membre ale CAER.

Intenția autorităților de la Moscova a generat un conflict surd între România și URSS. Treptat, acesta s-a acutizat și a condus la elaborarea celebrei „Declarații din aprilie 1964” a Partidului Muncitoresc Român,

Emil Bodnăraș este demnitarul care a sovietizat armata română

cunoscută și sub denumirea neoficială de „Declarația de independență”. Noua orientare impusă de Gheorghe Gheorghiu-Dej în primăvara anului 1964, de a aplica un program propriu de dezvoltare economică a României, a avut efecte atât în cadrul politicii externe și a economiei românești, cât și în plan militar – într-un mod mai puțin obișnuit. Cândva invidiat pentru faptul că se căsătoriseră cu cetățene străine pe timpul studiilor militare efectuate în străinătate, generalii și ofițerii români care aveau soții de o altă naționalitate decât cea română și își vedeau periclitat statutul social și poziția pe care o ocupau în Armata română. De exemplu, la sfârșitul

anului 1964, colonelul Ion Medianu, secretarul Comitetului de partid al Academiei Militare, a raportat generalului-maior Ion Dinca, secretarul Consiliului Politic Superior al Armatei, despre faptul că „deși nu se manifestă deschis”, cei 22 ofițeri români din Academia Militară care erau căsătorii cu cetățene sovietice „au totuși frământări”.

Nicolae Ceaușescu a preluat de la Gheorghe Gheorghiu-Dej ideea epurării Armatei române prin folosirea criteriului „căsătoriei” și a aplicat-o fără ezitare în anii 1965-1989. În consecință, o parte dintre generalii și ofițerii care s-au căsătorit cu cetățene străine au divorțat după 1964. Aceștia au primit în continuare

funcții de conducere în Armata română. Cei care nu au procedat în acest fel au fost marginalizați, apoi eliminați din sistemul militar. Mai întâi, li s-au oferit funcții mai puțin importante. Ulterior, au fost trecuți în rezervă, de îndată ce s-a ivit o ocazie favorabilă lui Nicolae Ceaușescu. Până în prezent, nu a fost descoperită și publicată vreo dovadă care să ateste faptul că soțiile străine ale generalilor și ofițerilor Armatei române au desfășurat acțiuni de spionaj în favoarea URSS sau a altui stat membru al Organizației Tratatului de la Varșovia, deși acestea au locuit o mare parte din viața lor în România.

Dr Petre OPRIS

Legende ale „Epocii de Aur”

Interlocutorul meu se apropie de zilele de pensie. Nu vrea să-și divulge vârsta nu din falsă pudoare, ci pentru că își apără anonimatul, temându-se încă de „mâna lungă a ochilor albaștri”. Numele lui, așa cum vrea să fie recunoscut și numit acum, este Nicu. Trăiește și acum în Iris, cartierul în care se afla și fabrica de porțelan cu același nume unde muncea și în 1989.

Înainte să înceapă să-și spună povestea, Nicu își frământă mâinile bătătorite de munca grea, post-revoluționară sub soarele Italiei și al Spaniei. După o ezitare agitată și încordată începe să-și depene amintirile, repetând suficient de des și de clar că nu vrea să-și decline identitatea, că Securitatea sigur e încă activă și că nu mai vrea să aibă vreedată de-a face cu nici o emoție din cele trăite în „trecut”. Apoi continuă: „Zilele mi se amestecă în minte. Poate pentru că așa vreau și acum, după 20 de ani, sau poate mai ales pentru asta. Ce importantă ar avea? Acum 20 de ani lucram în Iris, adică la fabrica de porțelan din Cluj. Era ca într-un sat. De la întreținere trebuia să fac turul fabricii pentru a verifica benzile care legau secțiile din întreprindere. Așa că știam tot ce se întâmpla, auzeam toate glumele noi, știam cine vine, unde merge, de ce. Și mai ales știam tot ce însemna un flux tehnologic. Deci, vedeam toate comenzile noi sau vechi, toate «cerințele de partid» și trebuia să mă asigur că totul funcționează bine. Numele n-am să vi-l spun. Pentru cei mai curioși, o să mă semnez Nicu. Nicu, și-atât. În vremurile alea, origine era Nicu era bun.

În februarie 1989 a fost un mare scandal la noi în fabrică. De la București se comandaseră 12 vase turnate cu aur. Adică porțelanul era acoperit și decorat cu aur și apoi venea ars în cuptoare. Unele părți din acele vase erau făcute din aur complet, spunea oamenii care le-au pregătit pentru ardere. Comanda era una urgentă și trebuia terminată cam într-o săptămână. Așa că s-a trecut rapid la onorarea ei. Cum altfel putea să fie? În ziua când s-a făcut turnarea fabrica vuia. Nu se mai văzuse așa comandă «prețioasă» și la propriu, și la figurat. Apoi, spre amiază, fabrica a vuit și mai tare. Vasele de aur dispăruseră toate din... cuptoare. A venit Securitatea, Militia. Au făcut cercetări. Au răsturnat

Fabrica de porțelan din Cluj producea atât veselă de dăzuină, cât și obiecte aurite FOTO: AGERPRES

fabrica cu susul în jos. Dar vasele nu s-au găsit. Și negăsite au rămas și până în ziua de azi. Nimeni nu și-a putut explica cum au putut dispărea de pe benzile care le transportau în cuptoare și care erau închise. Și mai ales nimeni nu și-a explicat cum de au dispărut fără urmă și fără să fi ieșit cineva din fabrică.

Securitatea m-a chemat să dau cu subsemnatul. M-au luat la întrebări. Eram unul din cei care «trebuia» să fi văzut ori să fi auzit ceva. Dar habar n-aveam. Auzisem și eu despre cele întâmplate, toți vorbeau pe la colțuri, dar nu voiam să știu sau să văd prea multe. Era mai sigur. În cele din urmă n-au găsit vinovat pe nimeni. N-au putut acuza pe cineva, iar vasele dispărute au rămas cu tot scandalul iscat. Multe zile despre asta s-a vorbit doar în șoaptă cu uimire și cu teamă. Cei mai înțelepți n-au vorbit niciodată despre subiect. Încă mai stau și mă întreb cum au reușit și totuși unde le-au dus? De văndut oricum nu era chip să le vândă. Au valorificat probabil doar aurul din ele”.

Lacrima ANDREICA

JURNALE PERSONALE

(Urmare din pag. 1)

Lectură din poemele lui Cezar Baltag, cele anterioare volumului „Euridice și umbra”. E singurul nostru poet care are tangențe reale cu ezotericul, făcând din această inițiere un instrument liric de autentică rezonanță.

Victor Felea, Jurnalul unui poet lenes, Ianuarie 1955 – martie 1993, Ediție îngrijită de Lidia Felea, Bucu-arest, Editura Albatros, 2000, p. 721

O, ce bine e duminica la noi în provincie! În orașele mari e zarvă, filme, teatre, concerte, expoziții, stațiunea... Fetele sunt acasă, se plimbă în oraș, pe Bulevard, merg la prieteni. Eu inchei o recenzie la cartea doamnei Svetlana Paleologu-Matta, care, iată, îmi scrie iar. Mi-a trimis scrisoarea pe 15 și avionul a adus-o în trei ore de la Zürich, după cinci zile. Îmi pare bine că primesc epistole gata citite. E o ființă delicată care vibrează („îmi văjăie capul”). Între timp, au loc meciurile de fotbal, retur, din cupele europene. Steaua, pe Ghencea, câștigă de o manieră impresionantă meciul cu G...tteborg: 5-1! Cel mai mare scor, unic prin proporții în aceste faze. Eroul meciului: Lăcătuș, care și înscris de două ori... Hagi marchează și el. Și, în ultimul minut, Balint. Bucuria primului meci se întunecă ușor prin faptul că Dinamo nu se califică. Joacă foarte bine împotriva Sampdoriei, la aceasta „acasă”. Meciul nul (0-0) n-o avantajează, fiindcă la București a fost 1-1. „Victoria” o ia rău pe cocoșă: 4-0 la Dresda. Meciul acesta îl ascult, în noapte, la radio. Nu mai pot adormi, că-i prea târziu. Ce minunat e în provincia noastră mică!

C. Trandafir, Jurnal în curs de apariție la Editura Libra

Arbitri din pasiune

(Urmare din pag. 1)

Oamenii din tribună au rămas cu gura căscată în fața unei asemenea nedreptăți, iar eu m-am întors către Valentin și i-am zis în gura mare: «Nu se poate totuși Ceaușescu. Nu se poate așa ceva!». Oamenii din jurul meu au înlemnit și îmi șopteau să nu mai spun nimic pentru că puteau să mă aresteze. I-am liniștit, spunând tot în gura mare că tovarășul Valentin este băiat bun și nu mă arestează. Apoi i-am mai zis încă o dată că nu se poate ca Steaua să câștige așa, iar el a ridicat din umeri și, senin mi-a spus: «Ba se poate!». Și uite-așa a mai câștigat Steaua un meci, iar Crăciunescu a ieșit bucuros de pe teren!”

Sportivii, o categorie privilegiată

Răileanu își aduce aminte clar că Steaua a avut mai mult ajutor pe acea vreme decât Dinamo. „Eu așa îmi

aduc aminte... Steaua primea mai mult sprijin, dar asta nu însemna că arbitrii erau obligați sau forțați să fluiera pentru cele două echipe. Nu! O făceau pur și simplu pentru că erau conștienți că așa este bine. Unii dintre ei simpatizau cu Steaua, alții cu Dinamo... așa era viața. Dar și cele două echipe erau puternice, aveau cei mai buni jucători din țară. A... se mai greșea și împotriva lor, dar destul de rar.”

În 1989 fotbalistul era o categorie de om privilegiată, dar nu neapărat prin prisma banilor câștigați. „Atunci fotbalul nu era profesionist. Fotbaliștii erau angajați pe un deved, de unde primeau salariu și apoi jucau la o echipă. De acolo, în funcție de puterea clubului, primeau prime. Vă dați seama că cele mai bune prime erau la Steaua și Dinamo. În plus, jucătorii mergeau mereu în străinătate și își puteau cumpăra fel și fel de lucruri de acolo. Așa trăiau ei bine, așa își făceau viața mai bună!”.

Elly CÎRSTEA

JURNALUL ZILEI

(Urmare din pag. 1)

Indicații vestimentare

Până și sfaturile din modă aveau nuanță proletară în presa anului 1989 – în primul rând, trebuia să ai grijă de vestimentația pentru cele opt ore de lucru. Timpul liber era pe locul doi! Astfel, „Sănătatea” din luna martie făcea următoarele sugestii: „Moda sezonului rece se poate adapta destul de ușor și ținutei pe care o denumim cu un termen larg pentru serviciu, gândindu-ne de fapt la cele opt ore petrecute în cele mai diferite locuri de muncă.

Pentru această destinație vă sugerăm două ansambluri de stoffe groase, asociate cu tercot: compuse din două sau mai multe piese, ca de pildă, o rochie cu un termen larg pentru serviciu – pe bie sau în clină, ce se poate asorta cu vestă „voluminoasă” și călduroasă din tercot, cățea căpțușită eventual cu blană artificială sau cu o țesătură care ține cald, gen finet, molton, tricot ș.a. Vesta

poate fi simplă sau matlasată cu diverse detalii – după preferință: buzunare, nasturi, capse ș.a.

Culorile vor fi clasice și complementare, ce se pot combina între ele și cu ușurință cu alte fuste, pantaloni sau pulovere din garderobă”.

Terapie naturistă

Revista Sănătatea din martie 1989 recomandă cititorilor terapia prin ciuboțica cucului: „În primele zile frumoase, când primăvara devine stăpână cu adevărat, înfloresc decorative Ciuboțica cucului. După o lungă tradiție medicală, planta este considerată specifică pentru paralizii. Linee, la vremea sa, arăta că „florile sunt sedative, calmează durerile și provoacă somnul”.

În afară de flori, mai sunt medicinale și rădăcinile, ca și frunzele... Fitoterapia modernă fundamentează importanța forilor și rădăcinilor de Ciuboțica cucului în combaterea migrenelor, insomniilor, ca antipastice în contractile de natură nervoasă ale stomacului. Principala lor proprietate este însă

aceea de expectorantă în bronșite, pneumonii, antitusive în tusea seacă, chiar și în tusea convulsivă”.

Îngropați în moloz

Locatarii Asociației nr. 56 din Str. Căpitan Romano nr. 4 din municipiul Botoșani erau revolțati de nepăsarea autorităților. De cinci ani, de când se terminase construcția blocului, stăteau cu molozul sub nas. Ultima speranță a fost o recipisă la „Flacăra”, prin care „să-i facă de răs” pe edilii orașului: „În fața blocului este pur și simplu un șantier. Dar să nu uităm că blocul a fost dat în folosință în 1984, deci nu este un șantier. De fapt, sunt deșeurile care au rămas înainte de a se construi blocurile. Ele au fost strânse grămadă și așa au rămas până în ziua de azi. Multe din ele ar putea fi refolosite: fier-beton, cărămizi etc. Din cauza lor, de cinci ani de zile, nu s-au putut amenaja spații verzi. Oare edilii orașului așteaptă până când ele vor ajunge la ultimul etaj?”.

Ilarion ȚIU

JURNALUL OMULUI SIMPLU

Cum se fura curent în căminele studentești

(Urmare din pag. 1)

Ferească Dumnezeu să te fi găsit în cameră în timpul zilei, atunci când ar fi trebuit să fii la cursuri, pentru că îți cerea orarul să verifici! Au existat cazuri în care chiar a plesnit fete ce au îndrăznit să-și justifice într-un fel sau altul prezența în cămin. Mai mult, îți umbra prin lucruri și, dacă îți găsea un Palmolive de import, pe care mama ți-l făcuse cadou pentru a-ți parfuma pulverele sintetice, te cheamă de parcă ar fi fost militan. Nu avea voie ca în cameră să îți veselești ori borcane, patul trebuia făcut, măturată încăperea, chiuvetele spălate, ru-fele puse la uscat ascuse vederii. Pe calorifer nu aveau voie să stea și, de altfel, nici nu ar fi avut vreun rost, de vreme ce acesta era ori-cum rece. De fumat ce să mai spunem? Era un viciu care te putea costa exmatricularea, dacă-l practicați în camera de cămin.

Erau interdicții peste interdicții, dar farmecul era să le încalci. Doar faptul că venea un coleg în cameră, chit că voia doar să te ajute să-ți faci o planșă la desen tehnic, era o reușită care te umplea de

adrenalină. Iar băieții veneau, în ciuda tuturor celor care păndeau: urcau pe gratiile puse la ferestrele căminului, de la parter și etajele I și II, și nu puține au fost cazurile când, surprinși pe holuri de zbirii din conducere, au sărit pur și simplu pe geam. Însă probabil că au avut un inger păzitor, pentru că nu am auzit să-și fi rupt vreunul vreun picior. Am auzit, în schimb de fete date afară din cămin și care s-au ales cu mari probleme la facultate pentru că au fost vizitate când iubiți în timpul nopții. Și asta pentru că se făceau controale și le noaptea. Directorul avea cheile tuturor camerelor și putea intra oricând.

Cu toate riscurile, în fiecare cameră de cămin exista un reșou improvizat, pentru încălzit. Creatorii erau băieții, iar beneficiare – fetele. Atunci când era lumină, ținând cont că prizele nu funcționau, se foloseau duliile de la bec. Practic, de dulie era legat un fir care funcționa, la delală capăt, ca o priză (adică avea două borne din sârmă îndoită), contactul făcându-se de la intrerupător. Atunci când se controlau camerele de către directorul și administra-

torul căminului, adică dimineața, când eram la ore, și seara, în prezența noastră, în dulie era pus becul, iar improvizatia – bine ascunsă în gențile cu care mergeam la cursuri. Totuși, noaptea le foloseam fie pentru a pune un reșou în priză, fie pentru a fierbe un ceai sau a face o tocniță de cartofi. Într-o noapte, am pus un ibric să fac un ceai, însă nu mi-am dat seama că intrerupătorul era deschis. Am luat în mâna stângă priză improvizată, legată de un fir din tavan, iar în dreapta ștecherul reșoului. Când am încercat să le cuplez, m-am electrocutat. Și nu un pic, ci cumplit. Încercam să arunc firele din mâini, dar parcă erau lipite de piele. Mi se încețoșaseră privile, simțeam că mă ia frigul. Cred că puțin a durat să nu mor. Dar am avut noroc – nu știu ce s-a întâmplat, dar am zburat până înălțat capăt al camerei, adică vreo cinci metri. Lumina nu s-a intrerupt, pentru că în siguranța de la tabloul electric, în loc de liță puseseam un cui, ca să reziste reșoului. Trei zile am avut mâinile amorțite și răni în palme.”

(a consemnat Cristina C. POPA)

În 1989, directorii căminelor studentești intrau fără jenă în viața personală a locatarilor

AMINTIRI DIN COPILĂRIE

Cei 3 R și locomotivele cu aburi

Zona Complexului Grozăvești era o sursă inepuizabilă de sticle goale pentru „vânătorii” de materiale reciclabile

FOTO: AGERPRES

(Urmare din pag. 1)

Cutiută era un băiat mult mai mare ca noi, în jurul a 20 de ani, cu un oarecare handicap mintal. Un borderline. Dar să te ferească Dumnezeu de borderline-ul plin de mușchi. Și Cutiută era cât dulapul. Tipul avea un vis, că nu-i frumos să-i spunem obsesie chiar în văzul lumii, deci vis pe care îl declarase în gura mare într-o zi, în scara blocului. „Eu strâng sticle goale, borcane, le vând, pun banii la CEC, îmi iau casă și mașină, apoi mă însor”. Nu știu ce a mai făcut (gurile rele din zonă spuneau prin '93 că s-a ales praful de banii lui din pricina devoluzării), dar eu sper din toată inima că și-a luat casă, și nu l-am mai ajuns de mașină, căci era tare aprig la mână. Și unul cercetătorii afirmă

că mânia unui borderline la volan nu e sănătoasă pentru nimeni. Deci după sticle n-avea rost să mergem și Cristi mi-a dat în șoaptă pontul cel mare: „Băi, să nu spui la nimeni. Dacă pe la Orhideelor, pe unde lucrează mă-ta, is câteva locomotive de alea vechi cu abur, părăsite pe o linie moartă și în jur o grămadă de fier. Să mor dacă te mint!”. Locurile bune pentru fier trebuiau ținute secrete, erau niște locații strategice care nu era în regulă să fie aflate de toți adversarii. Altfel, dacă nu-ți țineai gura, ei își făceau norma și tu ajungeai în situația să te duci cine știe unde după câteva zile de fier bun. Fierul bun era pentru noi principala țintă. Prin fier bun înțelegeam fierul negru, de care nu te murdăreai

prea tare. Căci mamele noastre aveau o problemă, cică să nu venim acasă cu hainele pline de rugină, că ne rup cu bătaia. Fixuri femeiești! Ajunși acolo, am strâns noi tot ce puteam căra, am pus fieronile lângă locomotive și ne-am tras suflul. „Băi Cristi, hai să ne urcăm în locomotive, să vedem cum e”, îi zic după ce ne-am odihnit nițel. „Nu, bă, că sunt paznici”. Cristi era mai cuminte de faptul lui, dar pe mine nu mă putea speria un amarât de paznic. „E, na, eu mă urc. Treaba ta.” Zis și făcut, m-am urcat în locomotivă și am început inspecția. Bineînțeles, Cristi nu a rezistat mult și în scurt timp eram doi conducători de locomotivă prin Far West, atacați de indienii. Eu cică băgam

cărbuni și el trăgea de la geam în nemernici. „Trage, bă Cristi, în ei. Ne ajunge ăla cu pene roșii”. „Pac, pac, l-am luat pe ăsta, hai mai repede că ne ajung!”. Atacul părea că va fi respins, când deodată indienii închipuiți au primit un ajutor nesperat: „Ce faceți, mă, acolo! Las’ că vă prind eu!”, se auzi o voce puternică. Paznicul venea în fugă spre noi. Mi s-a făcut negru în fața ochilor, am uitat și de indienii, și de Cristi, și de fier, am luat-o la fugă și m-am oprit abia la bloc. Noaptea am dormit agitat și de a doua zi, pentru vreo două luni, am avut un zămbet ciudat, într-o parte. Doctorii îi spuneau parază facială, dar Cristi a zis că nu e mare brânză. Cică semăn cu Elvis.

Don CĂRLEA

CĂRȚI DE BUCATE

Mierea, un deliciu la care doar puteam visa

Interesul cu care „vechii regim” trata literatura gastronomică, și nu numai, se vede în toate aparițiile legate de subiect înainte de 1990. Editura Ceres scoate pe bandă rulantă cărțile de specialitate, iar la Editura Tehnică apăreau, periodic, cărți de bucate (păcat că nu se găseau și ingredientele de care aveai nevoie pentru preparatele ale căror rețete erau tipărite în tiraje destul de mari). O astfel de carte este și „Băuturi și preparate din miere”, autor Maria Teodorescu, apărută la Editura Tehnică. Lucrarea este împărțită în trei părți: băuturi din miere cu fructe și plante (hidromeluri, cvasuri, crușoane sau oțet din miere), dulciuri din miere cu fructe și arome (turtă dulce, fursecuri, checuri, plăcinte, creme, glazuri etc.) și, de asemenea, considerații generale asupra proprietăților nutritive și medicamentoase ale produselor apicole (miere, lăptișor de matcă, polen, propolis, ceară și venin). Autoarea a cules, de-a lungul timpului, rețete vechi de băuturi și preparate din miere, pe care le-a preparat și verificat chiar ea în laborator, ca să se asigure de valorile nutritive și medicamentoase ale produselor pe bază de miere. „Din marea diversitate a unor rețete de băuturi și preparate pe bază de miere, ale unor foarte vechi rețete românești, care nu au văzut încă lumina tiparului, dar care au fost transmise din generație în generație și reactualizate cu ocazia ultimelor două războaie mondiale din pricina lipsei de zahăr, am selecționat și verificat, din pasiune și utilitate, o parte din ele (rețete - n.r.)”, spune autoarea în cuvântul introductiv al cărții.

Aflăm din primul capitol că hidromelul era cunoscut încă din antichitate, vechi scrieri antice citând prepararea hidromelului drept băutură fermentată și alcoolică. Chiar și în fertila Dacie se pare că această băutură era cunoscută, deoarece există scrieri care atestă prezența acestei băuturi pe lângă vin și alte sucuri fermentate din fructe. Pentru prepararea unui hidromel echilibrat avem nevoie de miere de albine, apă potabilă, acid citric sau tartric, maia de fermente, fosfat de amoniu, plante aromatice, sucuri de fructe și, uneori, tanin. Hidromelul din sucuri de fructe este net superior celui simplu, dar cheltuielile și munca în plus sunt pe

deplin justificate. Astfel, se valorifică aroma și aciditatea răcoritoare a fructelor, dar cu condiția ca acesta să fie corect preparat. Fructele care vor fi puse la fermentat în miere trebuie să respecte un anumit program foarte minuțios stabilit: ele nu vor fi culese pe arșiță și nu trebuie să fie ciugulite de pășări, adică este imperios necesar ca ele să fie perfecte. După culegere, fructele se vor spăla riguros și se vor lăsa un timp să se usuce, apoi se vor zdrobi și presa.

În cazul în care există doritori care vor să-și prepare hidromel în casă, autoarea le indică să stoarcă fructele într-o pânză, prin răsucire. Mai departe citim care este tehnica împelzirii sucurilor înainte de fermentare sau despre tratamentele speciale de extra-gere a sucurilor care se împart în: tratamentul termic al pulpei și cel de macerare și fermentare. Cel mai popular hidromel este cel din mere, care, ca și vinul, poate fi sec, demisec și desert. Rețeta hidromelului sec este următoarea: 10 l suc de mere limpezit, 3 kg de miere amestecată cu 3 l de apă, 1 g fosfat de amoniu și maia de fermente. Se lasă la fermentat și se toarnă într-un alt vas sub protecția fumului de pucoasă. Se păstrează în vase timp de 1-2 ani, pentru consum. Un alt capitol important al cărții este alocat preparării cocteilor de mere. Pentru diferite ocazii se poate prepara următoarea băutură: 50 ml rachiu de cireșe, 10 ml hidromel de mere, o linguriță de miere, coaja de la o jumătate de lămâie și cuburi de gheață. Se amestecă bine ingredientele, iar cocteilul obținut se bea imediat. (În zilele noastre toate aceste ingrediente se pot pune într-un blender, iar rezultatul este absolut fabulos. De asemenea, se poate prepara și din alte băuturi nu numai din rachiu de cireșe, trebuie însă avut grijă să fie păstrate aceleași proporții.)

În capitolul Sfaturi practice, autoarea se referă la pregătirea prăjiturilor cu miere, a căror preparare este foarte importantă: făina să fie de cea mai bună calitate, amestecarea gălbenușurilor cu mierea se face până când ouăle cresc în volum, iar freatul se va face încontinuu, fără opriri. Aluatul obținut este musai să aibă o consistență potrivită, deoarece dacă este prea tare nu va ieși prajitura pufoasă, iar dacă este moale se va

revărsa în tavă și își va denatura forma. Prăjiturile care se pot prepara sunt: tortă dulce, cornulețele, fursecurile, covrigii, cipercuțele miresii sau prăjiturile cu fructe de sezon. Acestea din urmă se pot face din: un pachet de margarină, 100 g de miere, zahăr pudră, 4 ouă, 6 linguri de apă, o linguriță de bicarbonat, zeamă de lămâie, 250 g de făină și un kg de fructe de sezon.

Se freacă bine margarina cu zahărul și mierea, până când devine o cremă pufoasă. Se adaugă pe rând gălbenușurile, apoi albușurile, frecând continuu (măcinat din urmă se bat spumă în prealabil), iar la sfârșit se adaugă bicarbonatul stins în zeamă de lămâie și făina. Se toarnă în tava de plăcintă (unsă și tapetată) compoziția, iar deasupra se pun fructele bine spalate, scurse și fără sămburi. Prăjitura se coace la foc potrivit, iar după ce s-a răcit se taie după preferințe.

Un alt capitol este dedicat preparării blaturilor de tort și a cremelor pentru umplutura pe bază de miere. Iar în ultimul capitol al cărții sunt prezentate efectele benefice ale mierii asupra sănătății, ale lăptișorului de matcă, polenului, păsturii, propolisului, veninului de albine etc.

Cartea este deosebit de bine scrisă și documentată, dar... unde se găseau oare toate ingredientele de care era nevoie pentru prepararea hidromelului, a cocteilurilor, prăjiturilor și a torturilor? Aproape nicăieri! O dată la nu știu cât timp la Institutul Apicol de la Băneasa se mai puneau în vânzare miere și produse din miere (spun că este lucru, deoarece un fost coleg de liceu lucra la Tipografia Apimondia și, uneori, mai cumpăram miere pentru copil), dar vă pot spune cu certitudine că niciodată, dar niciodată nu făceam prăjituri care să aibă în compoziție acest ingredient.

Înainte de 1990 nu am înțeles niciodată utilitatea apariției acestor cărți, nu erau nici măcar foarte aspectuoase, ca să le ții puțin și simplu de frumusețe în bibliotecă. Că de citit, te uita pe ele, citeai o rețetă salivă puternică și... atât! Te culcai și visai frumos la torturi minunate preparate de ziua celui mic, la prăjituri delicioase cu care să servești musafirii... și cam atât!

Maria BELU-BURTEA
Carmen DRĂGAN

ARTICOLUL ZILEI

Dr Lucian C. Alexandru ne vorbește despre trecerea de la stres la ulcer

Nu rareori, prescripțiile terapeutice înmânate de medic unui bolnav de ulcer includ administrarea unui tranchilizant. Sunt oare tranchilizantele la fel de importante ca măsurile igienico-dietetice și medicația anticidă în tratamentul ulcerului? În foarte multe cazuri, da!

Să încercăm, în cele ce urmează, să privim mai îndeaproape rolul factorilor psihici în apariția sau agravarea unor boli somatice. Trebuie să încercăm să precizăm mai întâi ce se înțelege prin „factori psihici”. Este vorba despre diverși stimuli din mediul care se adresează psihicului și a căror intensitate ori calitate depășește posibilitățile momentane de adaptare ale organismului. Oricum stimul din mediul (dacă nu este banal ori prea slab) declanșează în organism ceea ce savantul canadian H. Selye a numit „sindrom general de adaptare” - o reacție de mobilizare generală a resurselor individuale de răspuns, atât pe plan psihic cât și pe acela al funcțiilor corporale propriuzise. Stimulul respectiv semnalizează o schimbare în mediu. Indiferent de natura ei, organismul trebuie să se adapteze, să facă față schimbării respective. Mobilizarea în vederea răspunsului e necesar să fie cât mai rapidă, pe cât posibil deja terminată în momentul elaborării răspunsului (dacă stimulul din mediul a fost, de exemplu, claxonul unui automobil care se apropie, rapiditatea cu care se atinge o stare de mobilizare adecvată răspunsului de evitare este, evident, foarte importantă). După răspuns, activarea individuală trebuie să se risipească repede și complet, pentru a evita risipirea energiei individuale.

Mecanismul sindromului general de adaptare este extrem de veche nu numai în istoria biologică a omului, ci și în scara animală în general. În ultimii aproximativ 10.000 de ani evoluția omului nu a mai fost însă numai biologică. Sindromul general de adaptare a început să se dovedească nepotrivit, activarea realizată de el - prea nespecifică, prea

generală. Pentru a face față unui examen important un student nu are nevoie de creșterea tonusului muscular, iar succesul unui actor nu este direct proporțional cu creșterea frecvenței pulsului său înaintea intrării în scenă. Pe de altă parte, mobilizarea resurselor prin sindromul general de adaptare poate să persiste în mod nepotrivit cu circumstanțele dacă, din diferite motive, producerea răspunsului la stimulul din mediul nu este posibilă sau trebuie să fie amânată. Această persistență inadecvată cu stimulul a stării de mobilizare a organismului, nefolositoare sau chiar dăunătoare din punct de vedere adaptiv, este ceea ce se numește stres. Sindromul general de adaptare are un mecanism concret foarte complex, în care se îmbină controlul nervos cu cel endocrin (adrenalina este considerată un adevărat hormon al stresului), precum și cu alte procese fiziologice.

Patologia umană de stres (pentru că există o patologie de stres și la animale) include în primul rând așa-numitele reacții (sau tulburări) de adaptare și de stres, a căror simptomatologie este predominant de natură psihică, și a căror apariție este condiționată în mod obligatoriu de prezența, în relație temporală în momentul elaborării răspunsului (dacă stimulul din mediul a fost, de exemplu, claxonul unui automobil care se apropie, rapiditatea cu care se atinge o stare de mobilizare adecvată răspunsului de evitare este, evident, foarte importantă). După răspuns, activarea individuală trebuie să se risipească repede și complet, pentru a evita risipirea energiei individuale.

Mecanismul sindromului general de adaptare este extrem de veche nu numai în istoria biologică a omului, ci și în scara animală în general. În ultimii aproximativ 10.000 de ani evoluția omului nu a mai fost însă numai biologică. Sindromul general de adaptare a început să se dovedească nepotrivit, activarea realizată de el - prea nespecifică, prea

spasmele pilorice sau de cardia, enterita regională, colita ulcerativă, durerile menstruale, ulcerul gastric și duodenal.

Patogeneza acestor afecțiuni este complexă. În prezent, rolul stresului în apariția lor este explicat printr-o hipersensibilitate de organ fiziologic (innăscută) la hiperactivarea rămasă după sindromul general de adaptare. Stresul implicat poate fi adeseori o stare psihotraumatizantă persistentă și îndelungată, de exemplu, în situația unei femei al cărei soț este nepăsător, grosolan, alcoolic, sau în aceea a unei persoane care nu a reușit să-și realizeze raporturi armonioase cu colegii ori să-și organizeze activitatea în așa fel încât să aibă un randament multumitor la locul de muncă. Intervențiile terapeutice își păstrează în cazul stresului un caracter predominant patogenetic, acționându-se în principal, în funcție de indicații, atât pe tranchilizantele benzodiazepinice, cât și, mai nou, pe medicația betablocantă, care influențează latura mediată de adrenalină a sindromului general de adaptare și în consecință a stresului. Factorii psihologici care pot duce la tulburări somatice pot fi și pozitivi - se cunosc destule cazuri de infarct cardiac la aflarea neașteptată a unei vesti foarte bune - sau se pot manifesta într-o formă simbolică, neavând semnificație psihotraumatizantă decât pentru individul în cauză, în funcție de personalitatea și, în special, de antecedentele de viață, de experiențele, trăirile personale anterioare. În foarte multe cazuri bolnavul însuși nu sesizează legătura dintre afecțiunea sa și factorii de stres. Un exemplu tipic îl constituie așa-numitul comportament coronarian de tip A. Cercetările în această privință, efectuate destul de recent, au constatat că mulți dintre cei care fac infarct miocardic pot fi caracterizați printr-un „stil de viață” hiperactiv, contrar tuturor preceptelor igienei mintale, cu o înaltă motivație pentru realizarea personală, ambițioși, capabili de inițiativă și de con-

secvență în acțiuni. Desigur că luate izolat, nici una din aceste trăsături nu este negativă, dimpotrivă. Laolaltă, însăși împinse până la extrem, neglijând odihna și recreerea ele au consecințe nefaste asupra cordului, consemnate de multiple studii de specialitate. La polul opus, comportamentul coronarian de tip B - caracterizat prin absența trăsăturilor enumerate, ci prin prezența lor într-o „doză” rațională, bine temperată - se asociază mai rar cu infarctul miocardic în mod semnificativ din punct de vedere statistic.

Cunoscute mai demult sub denumirea de boli psihosomatice, apoi sub aceea de tulburări psihofiziologice, bolile somatice cu determinism parțial psihic sunt acum renumite sub rubrica disfuncțiilor fiziologice (somatice) aparute prin factori mentali (conform ediției a 9-a a clasificării OMS a bolilor), sau în aceea a factorilor psihologici ce afectează starea somatică. Nole denumiri sunt mai puțin aranjate din punct de vedere al ipotezelor etiopatogenice și caută să se îndepărteze cât mai mult de explicațiile psihanalitice eronate ale acestor tulburări, pe care le implică numele de boli psihosomatice.

În orice caz, indiferent de denumire, ceea ce se știe în prezent despre rolul factorilor psihici în declanșarea și evoluția unor boli somatice este, din partea medicilor, un tratament multidimensional, adresat nu numai corpului, ci și psihicului, iar din partea bolnavilor - cât mai puțin ezitări în fața perspectivelor de a consulta un medic psihiatru. Psihiatria nu se ocupă numai cu bolnavii grav. Medicul psihiatru tratează cu succes și afecțiuni ușoare și, cel mai important, poate preveni unele boli. Din cele de mai sus se vede că mici intervenții ale psihicului pot preveni chiar și unele boli somatice serioase, uneori letale, cu condiția de a se produce la timp, nestingherite nici de ezitățile medicilor de alte specialități, nici de cele ale bolnavilor.

Săptămăta, nr. 3/1989

DIN ARHIVELE SECURITĂȚII

SILVIU BRUCAN, ANCHETAT PENTRU SEMNAREA „SCRISORII CELOR ȘASE”

Strict secret
Exemplar nr. 1

NOTĂ

1. Din ancheta desfășurată asupra lui BRUCAN SILVIU în cursul zilei de 19 martie a.c. au rezultat următoarele:

a. A declarat că, pe timpul întâlnirilor pe care le-a avut cu ambasadorul american ROGER KIRK și cu consilierul politic MICHAEL PARMLY, în zilele de 6 și respectiv 9 martie 1988, le-a făcut o serie de analize cu privire la problemele dezbătute la Ședința Comitetului Politic Executiv al CC al PCR din 26 februarie 1988, insistând pe rapoartele privind rezultatul recensământului animalelor și a celui legat de aplicarea prevederilor decretului privind amnistierea unor infracțiuni și reducerea unor pedepse.

Recunoaște că, în legătură cu recensământul animalelor, le-a prezentat diplomaților americani o serie de date, calcule și studii, căutând să-i convingă pe aceștia de slaba eficiență în acest domeniu a unităților agricole, cooperatiste și de stat, comparativ cu rezultatele obținute de producătorii individuali. Totodată, a formulat critici la adresa politicii statului nostru față de presa politică și de presa de opinie, care în loc să primească loturi mari mari de pământ în folosință personală, este tracasată prin măsuri administrative.

Referitor la decretul privind amnistierea unor infracțiuni, i-a informat pe diplomații americani că, după punerea în aplicare a acestuia, a crescut numărul infracțiunilor, relatându-le totodată diverse zvonuri auzite de el în legătură cu acele comise de cei care au beneficiat de aceste prevederi.

b. A dat o declarație prin care recunoaște că, în discuțiile purtate cu diplomații americani, a făcut comentarii și aprecieri cu caracter ne-

gativ la adresa situației economice din țara noastră.

Astfel, le-a spus că supradimensionarea industriei grele, cu pivotul ei industria constructoare de mașini, ar fi o decizie strategică greșită deoarece nu s-ar fi ținut cont de faptul că nu avem suficiente materii prime și nu dispunem de tehnologii moderne care să facă produsele competitive.

Alte „erori” de ordin strategic comise, despre care le-a prezentat analize diplomaților americani, ar fi fost, după opinia lui, supradimensionarea rafinăriilor de petrol la un nivel de prelucrare a peste 30 milioane tone de țigăie față de o producție internă de numai 10 milioane tone; investițiile de multe miliarde de lei în termocentrale pe bază de cărbune cu putere energetică scăzută și impură; rolul negativ pe care l-ar avea asupra economiei planificarea centralizată și imposibilitatea conducerii unei economii complexe dintr-un centru unic.

c. A dat două declarații în care recunoaște că pe timpul frecventelor vizite efectuate la reședința diplomatului MICHAEL PARMLY, începând din 1987 și până în prezent, frecvență pe care singur o califică ca fiind ieșită din comun, i-a pus la dispoziție diverse informații, multe aflate din cercul său de relații. De asemenea, a subliniat că, în această activitate, a fost tot timpul conștient de faptul că diplomații americani vedeau în el nu numai o sursă de informații primare, ci și un om capabil să analizeze problemele în care erau interesați, să formuleze concluzii, să le completeze sau să le confirme datele pe care ei le dețineau.

BRUCAN SILVIU a fost convocat pentru continuarea anchetei în dimineața zilei de 20 martie a.c.

2. În seara zilei de 18 martie a.c. și în dimineața zilei următoare, la domiciliul lui BRUCAN SILVIU nu s-au pur-

tat discuții de interes operativ.

Acesta s-a lăudat față de soție că le-ar fi spus anchetatorilor săi i se dea și lui corespondența, chiar dacă ea este citită mai înainte și de alte persoane.

Fica și ginerele lui BRUCAN nu au desfășurat în cursul zilei nici o activitate importantă și nu au părăsit domiciliul decât pentru o plimbare, de circa o oră, în cartier.

3. În ziua de 19 martie a.c., la ora 10:30, în zona limitrofă locuinței lui BRUCAN SILVIU a sosit viceconsulul francez, MICHEL DARRAS, împreună cu soția și copiii, îmbrăcați în echipament sportiv.

După ce și-au parcat autoturismul, au trecut prin fața intrării principale a Parcului Herăstrău și s-au deplasat pe Bulevardul Primăverii, cu intenția vădită de a intra pe Strada Herăstrău. Au fost opriți de dispozitivul instituției, prilej în care au afirmat că, de fapt, căutau Parcul Herăstrău. Mai agresivă în discuții a fost soția diplomatului, care a replicat că nu există nici un semn prin care să se interzică deplasarea pietonilor pe aceste străzi, cele existente operând cu privire la autovehicule. Politicos, dar ferm, i-a răspuns că este un sector special, în care este interzis accesul străinilor.

După o plimbare de circa o oră prin Parcul Bodei, perioadă în care s-au apropiat și de perimetrul zonei prezidențiale, fiind opriți de postul de saletină, aceștia au revenit în apropierea locuinței lui BRUCAN privind spre Strada Herăstrău de la intersecția acesteia cu Strada Armîndeni, după care, la ora 11:45, au părăsit zona.

Nr. D-3/00184.217
Din 20 martie 1989
Document din volumul: Dosarul Brucan. Documente ale Direcției a III-a Confronțări a Departamentului Securității Statului (1987-1989), Iași, Editura Polirom, 2008

AICI RADIO EUROPA LIBERĂ!

Verzii Moldoveni: o asociație ecologică independentă în RSS Moldovenească

În Vest a ajuns vestea că la Chișinău, capitala RSS Moldovenești, autoritățile au interzis conferința constitutivă programată pentru 25 și 26 februarie a asociației ecologice independente cunoscută ca Verzii Moldoveni. Aceasta nu înseamnă însă că Verzii își vor înceta activitatea. Cum li s-a interzis recunoașterea ca „organizație publică”, Verzii Moldoveni vor continua ca asociație informală și și-au anunțat deja planurile de a-și extinde activitățile în acest an.

În primăvara anului 1989, la Chișinău a început seria protestelor de stradă pentru democrație FOTO: Arhiva personală Tudor Iovu

Verzii Moldoveni s-a înființat în noiembrie 1988 ca ramură a Green Action, un grup de intelectuali din Chișinău care au comunicat opinii publice printr-o serie de articole din presa culturală moldovenească și printr-o petiție care a dorit să alerteze guvernul asupra degradării mediului înconjurător din republică. Verzii vor ca Uniunea și autoritățile din republică să realizeze gradul avansat al poluării aerului, apei, solului și plantelor pe care le consideră periculos de degradate într-o republică a cărei principală resursă economică este agricultura. Împreună cu mai mulți membri ai inteligenței din RSS Moldovenească, Verzii (așa cum au confirmat telefonic, pentru REL, unii dintre reprezentanții lor) consideră că „industrializarea forțată” și „chimizarea irațională a agriculturii” sunt primele răspunzătoare pentru degradarea mediului înconjurător și cer stoparea acestor politici economice distructive.

protecția a mediului înconjurător. Comitetul de conducere al Verzielor îi include, de exemplu, pe Ion Dedi și Valeriu Bobeică, profesori de biologie la Universitatea de Stat Chișinău și respectiv la Institutul de Agricultură al Academiei de Științe a RSS Moldovenești; binecunoscutul producător de filme Anatol Codru și Dumitru Olărescu, autorii unui documentar recent despre degradarea ecologică a Râului Nistru; jurnaliștii Gheorghe Malarciuc și Valeriu Kosarev, care au scris despre problemele de mediu alarmante.

Operând ca asociație informală, Verzii Moldoveni încearcă să obțină recunoașterea oficială ca „organizație publică”. În acest scop, ei au încercat să țină o conferință constitutivă la Chișinău la 25 și la 26 februarie. Pentru aceasta au obținut sponsorizări de la Uniunile „Scriitorilor Moldoveni”, a „Jurnaliștilor”, a „Producătorilor de Film”; totuși, jurnaliștii și-au retras sprijinul în ultima clipă, aparent, la presiunea autorităților. Potrivit unei declarații telefonice acordate de la Chișinău de Vasile Năstase, reporter la cotidianul Tinerimea Moldovei și care este purtătorul de cuvânt al Verzielor, mai mult de 200 de suporteri activi ai Verzielor Moldoveni au venit, așa cum era programat, la 25 februarie în sala de conferințe a Uniunii Producătorilor de Film.

Acolo au fost însă întâmpinați de secretarul CC al PCM, Vladislav Semenov, și de un oficial al Sovietului din Chișinău, care au declarat intrunirea ilegală. Semenov a arătat că s-ar putea autoriza conferința pentru o dată ulterioară decât Verzii ar schimba componența comitetului de conducere și s-ar alătura Societății pentru Protecția Naturii, care este controlată de guvern. Fără acești pași, a anunțat confidențial Semenov, Sovietul de la Chișinău nu va autoriza adunarea constitutivă. Comitetul de conducere plănuiește

să facă un apel către Consiliul de Miniștri al URSS, de la care se speră o atitudine mai receptivă.

În așteptarea acestei decizii, Verzii au anunțat că vor să-și extindă activitățile. Ei vor să creeze o opoziție publică față de construirea unei centrale nucleare în RSS Moldovenească. De asemenea, vor să inițieze monitorizarea independentă a poluării industriale și cooperarea pe probleme de mediu cu România. În fine, Verzii Moldoveni vor să lanseze o „Expediție Prut” în această vară, pe întregul curs al râului Prut din nordul Carpaților până la Dunărea de Jos, pentru a realiza un studiu interdisciplinar al situației ecologice, pentru a publica rezultatele și a produce un film documentar. În cea mai mare parte a cursului său, Prutul formează o graniță între RSS Moldovenească și România care împarte cu autoritățile sovietice responsabilitatea pentru pagubele ecologice din zona riverană. În consecință, Verzii Moldoveni intenționează să îi implice în expediție pe oamenii de știință din România. Astfel, ei vor să atragă atenția autorităților române și a publicului și să lucreze împreună la măsuri de remediere a situației. Proiectul este coordonat de un Comitet Public de Salvare a Râului Prut care tocmai a fost înființat la Chișinău și care e condus de biologia Ion Comăniș de la Institutul de Agricultură și de Valeriu Robot de la Institutul de Biochimie al Academiei RSS Moldovenești. Autoritățile din RSS Moldovenească încearcă să descurajeze comitetul de a merge mai departe. Verzii Moldoveni speră să înceapă colaborarea cu Verzii din Vest, pentru toate aceste proiecte.

Vladimir Socor
Radio Europa Liberă
(München) – Raport al secției de cercetare, condusă de dr. M. Șafir. Document din „Arhiva 1989”, Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca (Traducere de ELIZA DUMITRESCU)

SUGESTII, SESIZĂRI, RECLAMAȚII

Rochii de lână livrate gata mâncate de molii

Aceasta ar fi în mare concluzia pe care o desprindem din răspunsul trimis de conducerea Cooperativei „Drum nou” Constanța, ca urmare a publicării în ziarul Dobrogea nouă a articolului intitulat „După un an de amănări, s-a risipit și modelul tricotajului”. Articol în care supuneam atenției cititorilor faptul că o rochie de lână, comandată la unitatea nr. 1 de B-dul I.G. Duca, Constanța, de cooperatoarea Maria Baciu, din comuna Gârlciu, a fost oferită solicitantei gata... mâncată de molii! Față de cele relatate, cooperativa mai sus amintită ne-a trimis un răspuns amplu, din care spicuiam câteva pasaje: „S-a verificat comanda. Lână adusă de clientă nu a fost bine degresată și nici nu a fost vopsită uniform, ceea ce a determinat ca și tricoul rezultat să aibă mai multe nuanțe. S-a stabilit un nou termen de probă, urmând ca în acest timp lucrătoarele să aleagă firele din restul de material rămas, cât mai apropiat ca nuanță de rochie și să refacă spațiile confecției...”

În toată perioada anului 1988, aceasta este singura comandă care a fost deteriorată de molii, de unde desprindem concluzia că materialul adus de clientă a avut larve de molii... În vederea rezolvării situației create, clienta a fost despăgubită cu contravaloarea materialului adus la unitate, precum și cu suma de 200 de lei, reprezentând avans la comandă. De asemenea, a fost atenționată șefa de unitate, pentru a se evita pe viitor astfel de situații neplăcute”.

Situație determinată de însăși unitatea nr. 1 de pe B-dul I.G. Duca. Dar, după cum împiede se desprinde din răspunsul Cooperativei „Drum nou”, este mai simplu să dai vina pe seama clientei. În aceste condiții, firește, se pune întrebarea: dacă lucrurile stau întocmai așa, de ce a fost despăgubită solicitanta? Sau care este motivul pentru care marfa adusă la unitate nu a fost verificată? Cu alte cuvinte, un răspuns formal, deloc în spiritul relațiilor de solicitudine față de cetățeni.

R. SERBĂNESCU

„Brigada civică, în dialog cu pionierii – despre rolul legii în apărarea valorilor esențiale ale omului” este genericul sub care membrii cercului „Prietenii legilor”, de la Școala nr. 37 din Constanța, au organizat recent o întâlnire-dezbateri pe teme de educație juridică și la care au participat pionieri reprezentanți ai tuturor detașamentelor din școală.

Cine se oprește în fața panoului Asociației sportive „Hidrotehnică” observă că, în partea dreaptă, sunt popularizate aspecte ale sportului de masă („Daciada”). În stânga însă, la rubrica „Sportul de performanță”, locul este gol. Pe când popularizarea unor aspecte și la această rubrică?

BULĂ ȘI AI LUI

Învățătoarea îl întreabă pe Bulă:
- De ce ai venit la școală cu pantalonii necălcați?
- Păi, să vedeți, mi-a fost frică.
- De ce ți-a fost frică?
- Păi am pus radioul în priză și l-am auzit vorbind pe tovarășul Ceaușescu. Am pus televizorul în priză și l-am văzut pe tovarășul Ceaușescu ținând o cuvântare. Apoi, mi-a fost frică să pun fierul de călcat în priză!

Un prieten, care a participat la construcția metroului din București în calitate de inginer (acum în străinătate), a făcut o comparație plastică între cele două sisteme economice:
- Sistemul economic capitalist – un camion încărcat, care merge pe o șosea asfaltată, fără greutatei deosebite.
- Sistemul economic socialist – o căruță supraîncărcată, trasă de două mârțoage, pe un drum desfundat de țară și niște nenorociți care biciuiesc caii și se opintesc să urnească căruța.

vremea

Vremea a fost caldă, mai ales în sudul și estul țării. Cerul a fost variabil, mai mult noros în regiunile vestice, centrale și de nord, unde pe arii relativ extinse au căzut ploici care au avut și caracter de averse, însoțite și de descărcări electrice și izolate în restul teritoriului. În zonele deluroase, cantitățile de apă au depășit, izolat, 10 litri pe metru pătrat în 24 de ore. Vântul a prezentat intensificări în nord-estul țării din sectorul nordic. Temperatura aerului a înregistrat o ușoară scădere în nord-est. În București, vremea a fost caldă, iar cerul variabil.

DIN PRESA EXILULUI

Apel de solidarizare cu Doina Cornea

În după-amiaza zilei de 19 martie, o delegație în frunte cu fiica dnei Doina Cornea, Ariadna Combes – președinta Comitetului de susținere Doina Cornea (La Fagne – Lestersp, 16420 Brigueuil) – a încercat să remită Ambasadei RSR din Paris un apel, semnat de peste 22.000 de persoane, în care se cerea „restabilirea imediată și necondiționată în drepturile lor democratice fundamentale de expresie, de comunicare și de liberă circulație ca și încetarea tuturor măsurilor de reprimare exercitate împotriva celor 29 de semnatari ai protestului privind distrugerea satelor, inițiat de Doina Cornea”. Reamintim că acest pro-

test, parvenit în Occident în toamna anului trecut, grație ziaristului belgian Josy Dubie (autorul filmului „Dezastrul roșu”), a declanșat mașinării reprimării și izolării Doina Cornea și a celorlalți semnatari.

Cele 22.000 de semnături sunt mărturia indignării europenilor liberi împotriva măsurilor arbitrare luate de dictatura Ceaușescu pentru a sufoca libertatea de expresie și a clanului de solidaritate față de curajul profesoarei din Cluj. Regăsim printre semnături oameni politici de toate sensibilitățile – Raymond Barre, Jacques Chirac, Laurent Fabius, Francois Leotard, Pierre Mehaignerie –

șindicate, organizații umanitare, peste 300 de universitari, personalități ale lumii artistice, ca Yves Montand. Deși ziua și ora remiterii semnăturilor fuseseră alese în funcție de programul de lucru al ambasadei RSR, delegația și ziaristii au găsit poarta ferecată. Camerele de luat vederi ale televiziunii franceze au fixat imaginea unei forțe pecceluite în tăcere, simbol al izolării ostile a unui regim doritor să se răfuiaască nestingherit cu propriul său popor.
Lupla (Paris), nr. 120/1989
Arhiva Institutului Național pentru Memoria Exilului Românesc, Fond Dan Culcer

anunțuri

CERERI ȘI OFERTE DE SERVICIU

Instituție centrală de stat încadrează prin transfer în interesul serviciului – tehnician principal auto, în condițiile Legii nr. 12/1971.
Institutul central de fizică din București – Măgurele încadrează urgent, în condițiile prevăzute de Legea 12/1971, următorul personal: inginer mecanic pentru funcția de șef serv. mecanic-șef, maistru turnător-formator, revizor contabil, chimiști (radiochimie, biochimie), ingineri în specialitățile: mecanică fină, mașini unelte, TCM, electronică, electrotehnica, automată, chimie organică, ingineri fizicieni, strungari, frezori, electroniști, turnători-formatori, categ. 3-6, impiegtat de mișcare auto.
Intrep. Produse Cosmetice Miraj – București încadrează, conform Legii

12/1971, economiști – pentru comparabilitate salarizare, financiar-contabilitate și OPM.
Institutul de cercetări și proiectări tehnologice în telecomunicații, cu sediul în Palatul CFR, încadrează urgent un traducător (traducător pr.) cu domiciliul stabil în București, pentru engleză-rusă sau engleză-germană, cu respectarea condițiilor Legii 12/1971.
IACERD – Antrepriza Dâmbovița nr. 2, Bd. Chimistilor nr 246 bis, încadrează în condițiile Legii 12/1971 următorul personal: șoferi cu experiență pentru autobasculante de 16 tone – autospeciale, mecanici reparații auto-vehicule și utilaje, mecanici deserventii utilaje (buldozere, excavatoare, dragline, macarale); dulgheri, fierari betonisti, lăcătuși montatori sudori. Se asigură retribuție în acord global.

VĂNZĂRI
Oltcit Club fabricat 1986 și apartament două camere, cameră serviciu, pivniță, gaze, Cotroceni.
Vând convenabil frigider, boiler gaze, mașină cusut Singer, garnitură mobilă Rotterdam, bibliotecă, diverse obiecte casnice, piese mobilă.

Butelie dublă (instalație auto), aragaz voiaj, primus, mașină de tricrat Dopleta, televizor Diamant S, mașină spălat cu storcător, aspirator.
Sobă petrol, utilaje electrocasnice, samovar Morozov, măsuță fumaor, cărucior butelie, cuier curbat, șifonier două uși, obiecte piese mobilier, convenabil.

tv 19 martie 1989

11:30 Lumea copiilor
Învățătura – înaltă îndatorire patriotică. Bilanț la sfârșit de trimestru
Cu drag noi te cântăm, iubită țară!
Moment literar-muzical
Flori pentru pacea Planetei
Desene animate
Copiii – prietenii pădurii
Șoimii patriei: „Să învățăm un cântec”. Redactor Dana Oprîță
Telefilmoteca de ghiozdan. Racheta albă. Producție a Studioului de Film TV. Scenariul Cristiana Nicolae, după romanul „Racheta Albă” de Ludovic Roman.
Regia Cristiana Nicolae
Episodul 13
12:25 Sub tricolar, la datorie!
Sub semnul mobilizațiilor sarmice și indemnuri trasate de tovarășul Nicolae Ceaușescu
Vatra fierbinte a câmpului de instrucție, spațiu al maturizării și formării luptătorilor. Reportaj
Pe Argeș în jos... Reportaj printre constructorii Canalului București – Dunăre
Trăim decenii de împliniri mărețe. File de cenuclu
Redactor locotenent-colonel Teodor Oprișan
12:40 Viața satului
Actualitatea în agricultură. În obiectiv: campania agricolă de primăvară
Oameni, fapte, atitudini. Documentar
Satul românesc pe drumul înfloririi sale

Redactor Gheorghe Verman
13:00 Telex
13:05 Album duminical
Mic concert de prânz cu formația condusă de acordeonistul Toni Dumitrache
Sentimentul patriei. Moment poetic în interpretarea actorilor Marioara Steran, Lucia Mureșan
Melodii... melodii. Muzică ușoară
Desene animate
Vis de primăvară. Reportaj
Din cununa cântecului românesc.
Muzică populară
Mari comici ai ecranului
Ritm și melodie cu formațiile: Star 2000 și Sistem
Pastel liric. Microrecital Jean Păunescu
Telesport
Secvența telespectatorului
Redactorii ediției: Ovidiu Dumitru, Gh. E. Marian
15:00 Inchiderea programului
19:00 Telegazeta
19:25 Cântarea României. Emisiune realizată în colaborare cu Consiliul Culturii și Educației Socialiste și cu Comitetul de Cultură și Educație Socialistă al județului Cluj. Redactorii ediției: Lucia Postelnicu, Silviu Gavrilă, Marilena Rotaru
Regia artistică Sergiu Ionescu
20:30 Film artistic. Într-un orașel sicilian
21:50 Telegazeta
22:00 Inchiderea programului

VERTICAL: 1) Actor american (Richard; 1919-1984), partenerul actorilor Yul Brynner și Maria Schell în filmul

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2											
3											
4											
5											
6											
7											
8											
9											
10											
11											
12											

Dicționar: EXA, NONO, MUIR, TAD, TOA, INAS, AAE, INRE, IHA1. Revista Rebus, nr. 12/1989

amintiri

